

עומק הפשט

גליון נושא:

בס"ד, יום ג' פרשת כי תשא י"ד אדר א' פורים קטן תשע"ט, מאמר בענין העומד על הפרק.

בירורי הלכה ופסקי דין אקטואליים, מפי גדולי ופוסקי הדור שליט"א. לעורך לב המעיין, ואין לסמוך על הדברים הלכה למעשה.

'האם יש חשש ערלה באונס'

'פולמוס האונס'

הקדמה: מנהג פשוט מקדמת דנא בכל תפוצות ישראל, לברך על פרי האונס 'בורא פרי האדמה', ואין חוששים בו משום ערלה, כדין 'פרי האדמה'.

פרי העץ: לפני מספר שנים, התחיל לעורך הג"ר מאיר שלום האלבערג שליט"א מחשובי הלומדים בישיבת ליקווד, ופרסם דבריו בקונטרס 'ביאור דין האונס לענין ברכה ולענין ערלה' (61 עמודים), שהאונס דינו כעץ לכל דבר, וכל האונס המצוי בשוק, אסור משום ערלה, שכל האונס המשווק הוא מיבול שנה ראשונה של הצמח, ולכל היותר משנה שניה, ואין שיווק של שנה רביעית ואילך, בין הגדל בארץ ישראל ובין המיובא מחו"ל.

לשיטתו, ברכת האונס 'בורא פרי העץ', ושמע שכך נהגו הג"ר גדליה שור זצ"ל, והג"ר שמואל יעקב וויינבערג זצ"ל, ועוד תלמידי חכמים, לברך על האונס 'בורא פרי העץ'.

הסכים לדבריו הג"ר דוד אריה מורגנשטרן שליט"א, וכפי שכתב בנו הג"ר ישראל מאיר מורגנשטרן שליט"א בסוף ספרו החדש בית כהלכה 'קונטרס האונס', שיש לחוש באונס משום ערלה, וכל האונס אסור באכילה.

פרי האדמה: ונחלק עליו בתוקף הג"ר בן ציון אברהם יעקב הלברשטאם שליט"א מו"ץ בעיר ליקווד, ובירר שיטתו ב'קונטרס תשובה בענין האונס' (39 עמודים), והביא 12 ראיות מההלכה והמצאות שאין חשש ערלה באונס.

'משיב כהלכה'

במדור זה מופיע שאלה שביעית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה בכתב על השאלה נמסר להגדרה!

הפרס השבוע: 100 שקל במזומן

תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגדרה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחת האפשרויות הבאות:

- ✓ תיבת 'עומק הפשט' בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיד ירושלים
- ✓ בפקס מספר 1532-6507823
- ✓ במייל 5047867@gmail.com
- ✓ בעמדות 'נדריים פלוס', קופת 'עומק הפשט' (ההגדרה על דעת רבני המפעל)

שאלה: האם מותר לזרוק אשפה לפח ברחוב בשבת, והרי לכאורה הפח הוא 'קרפף שלא הוקף לדירה', ומובדל במחיצות מהרשות שנמצא בה, ואסור להוציא מבית לקרפף אפילו פחות מבית סאתיים, ולא מועיל עירוב?

מקורות: מבואר ברא"ש (עירובין פרק ב סימן ב) שאשפה נחשבת קרפף שלא הוקף לדירה. ונפסק בשו"ע (סימן שנה סוף סעיף ז) שקרפף שלא הוקף לדירה אסור להוציא מבית לקרפף. וכתב המשנ"ב (ס"ק עה) הוא הדין אפילו פחות מבית סאתיים.

המדור השבוע נודב על ידי הרב נ. חשין שליט"א

השאלה בגיליון הקודם: אני נמנע בשבת מזריקת אשפה לפח הכב', האם מותר לי לבקש לזרוק את האשפה - לאדם אחר, או ילד קטן, או בני הקטן, שאינם יודעים שיש חיישינים?

תשובה מובהרת: מותר לבקש לילד קטן, או לבנו הקטן, שזורק לצורך עצמו את האשפה. אך לאדם גדול או לילד שאינו זורק לצורך עצמו, תלוי שאם האומר נוקט לאיסור רק בגדר הומרא מותר, ואם נוקט כן מעיקר הדין אסור. ואם אחר עושה עבורו בלי ציווי, למקור היום ש'מתעסק' הוא מעשה היתר אין צריך למהות בו, ולהגרע"א ש'מתעסק' נחשב מעשה איסור יתכן שצריך למהות בו! (על פי שו"ע סימן רנט סעיף ז, ביאור הלכה סימן שמוג ד"ה מדברי סופרים, משנ"ב דרשו סימן שמוג ביאורים ומוספים מספר 32, מקור חיים או"ח סימן תל, שו"ת הגרע"א סימן ה).

שם הזוכה בהגדרת הגיליון הקודם (203) על סך 100 ₪ במזומן הרב בנימין שטיין שליט"א ישיבת מיד ירושלים בית המדרש 'בית שלום'

תשובה בענין האננס לענין ברכה ולענין ערלה

והיא תגובה
לקונטרס ביאור דין האננס לענין ברכה ולענין ערלה

מאת בן ציון אברהם יעקב הברשטאם

בענין

קונטרס

ביאור דין האננס לענין ברכה ולענין ערלה

מאת

מאיר שלום האלבערן

אייר תשע"ח לפ"ק

וכן ביררו להלכה הג"ר יוסף אפרתי שליט"א (הליכות שדה ניסן תשע"ח, אלול תשע"ח גליון 202), והמומחה הגדול במצוות התלויות בארץ הג"ר שאול רייכנברג שליט"א בעל מחבר ספר משפטי ארץ, והג"ר שניאור זלמן רווח שליט"א (חלקת השדה חלק א ערלה סימן טו), וכן נוקטים למעשה כל גופי הכשרות, וכן נוהגים בוועד הכשרות בד"ץ העדה החרדית ירושלים, שאין כלל חשש ערלה באננס, וברכתו 'האדמה' ללא פקפוק. וכך נקטו מחברי זמננו על הלכות ברכות, וזאת הברכה, שערי הברכה, פתחי הלכה, דיני ברכת הנהנין, שברכת האננס 'בורא פרי האדמה' ללא פקפוק.

אחד הרבנים כאשר שמע על השאלה, הפסיק זמנית לאכול אננס, כי חשש אולי זה ערלה, כעבור חצי שנה כשסיים לברר היטב את הנושא, והעלה להלכה שמותר לאכול ללא פקפוק, עשה 'סעודת אננס' לכל ידידיו ורעיו! בגיליון זה, יובא בעז"ה שורש הויכוח, ותמצית הראיות לכאן ולכאן, האם פרי האננס דינו כמו ירק או כמו עץ.

עדכון: ממידע שקבלנו מוועד הכשרות שעל ידי בד"ץ העדה החרדית, המציאות היא, שכל האננס בשימורים ואננס מיובש, מיובא מחו"ל. אננס טרי, אם יש לו כתר גדל בארץ ישראל, ואם אין לו כתר מיובא מחו"ל.

נקי מתולעים: הנחיות לגבי תולעים כפי ששמעתי מהג"ר משה ויא שליט"א; אננס טרי, בשר הפרי נקי מתולעים, אך עלול להימצא חרקים על קליפת הפרי ובכתו, ולכן לא להשתמש בהם במאכל. אננס בשימורים במים עם סוכר, נקי מחשש תולעים ואינו טעון בדיקה. אננס בשימורים במיץ טבעי, עלול להיכנס בו תולעים מקליפת הפרי, עדיף לא לקנותו, ואם קנו יש מקום להקל, והמהדר יסנן את המיץ וישטוף את הפרי. אננס מיובש מסוכר בחזקת נקי מתולעים, ויבדוק קלות לוודא שלא נדבק עליו כלום.

1. מה ההגדרה של עץ

איתיה לגוזא: הגמ' בברכות (דף מ.) מגדירה מה מגדירו כעץ שמברכים על פירותיו 'בורא פרי העץ', כאשר קוטפים את הפירות 'איתיה לגוזא והדר מפיק', אבל אם כאשר קוטפים את הפירות 'ליתיה לגוזא הדר מפיק' - לא מברכים 'בורא פרי העץ' אלא 'בורא פרי האדמה'.

ישנם כמה שיטות בראשונים מה הפירוש 'איתיה לגוזא'; שיטת רש"י (ד"ה גוזא) וכן פסק באגודה הובא במגן אברהם (סימן רג ס"ק א), 'איתיה לגוזא' פירושו שנשאר הענף של העץ לשנה הבאה ומוציא פירות

חדשים. שיטת הגאונים הובא במרדכי (ברכות רמז קלא), 'איתיה לגוזא' פירושו שנשאר גזע העץ לשנה הבאה ומצמיח פירות חדשים. במחצית השקל (סימן רג ס"ק א) משמע שגם הגאונים סוברים כשיטת רש"י שצריך את הענף. שיטת הרא"ש (ברכות פרק ו סימן כג), 'איתיה לגוזא' פירושו שנשאר השורש משנה לשנה ומצמיח פירות חדשים, אבל אם צריך לזרוע מחדש נקרא פרי האדמה.

עולה מגזעו: נוסח שונה מצינו בירושלמי (כלאים סוף פרק ה), אם יוצא מהשורש נחשב 'פרי האדמה', ואם אין יוצא מהשורש נחשב 'פרי העץ'. ותמה הירושלמי הרי כרוב עולה מגזעו ונחשב 'פרי האדמה', והשיב הירושלמי 'כאן בודאי כאן בספק'.

סימן דומה מצינו בתוספתא (כלאים פרק ג משנה יג) כל המוציא עלין מעיקרו הוא ירק, וכל שאין מוציא עלין מעיקרו הוא אילן. ודנו האחרונים, האם הירושלמי והתוספתא הם אותה שיטה, והאם שיטתם היא כשיטת הבבלי או גדר חדש.

להלכה: בהלכות ברכות, מכריע הרמ"א (או"ח סימן רג סעיף ב) שלא נקרא עץ, אלא אם מוציא עלים מהעץ, אבל אם מוציא עלים מהשורש אינו עץ. והתותים כיון שהעצים כלים לגמרי בחורף, ובשנה הבאה צומחים פירות חדשים מהשורשים, מברכים עליהם 'האדמה' (טור ומרדכי בשם תשובת הגאונים). ודעת המגן אברהם (ס"ק א) בביאור דברי הרמ"א, הובא במשנה ברורה (ס"ק ג), שהעיקר כשיטת רש"י ש'איתא לגוזא' פירושו שהענף מוציא עוד פירות.

יוצא מהענף: בשולחן ערוך הרב (סדר ברכת הנהנין פרק ו סעיף ז) מביא את שלושת הדעות ופסק לחוש לחומרא לשלושתם שיברך האדמה על כולם, ובדיעבד אם בירך העץ על הכל יצא. ומחלק, שכל המחלוקת היא רק כשהעצים מוציאים ענפים מהגזע והפירות והעלים יוצאים מהענפים, אבל אם העלים והפירות יוצאים מהגזע, ברכתו 'בורא פרי האדמה' לכל הדעות, שאינו נקרא עץ. והיינו שלפי השו"ע הרב צריך שקומת העץ תהיה מורכבת מפירות ענפים גזע ושורשים, ומקורו לכאורה מהירושלמי והתוספתא.

הולך ומשביח: בברכי יוסף (יו"ד סימן רצד סעיף ד) כתב בשם מהר"ם אלשיך לגבי ההיתר של חצילים, שכל אילן עושה פירות בכל שנה והולך ומשביח משנה לשנה, אבל אילן שכל שנה הולך ומתקלקל הרי הוא סימן שאינו אילן אלא ירק. סמך לדבר, הביא המהרש"ם (חלק א סימן קצו) מדברי הרמב"ן (על התורה ויקרא פרק יט פסוק כ) בטעם של ערלה, משום שהאילן לא נותן בפרי טעם או ריח טוב בתוך שלוש שנים, ורובם לא מוציאים פירות כלל עד שנה הרביעית. הרי שדרך האילן להתחזק עם השנים, ואם נחלש סימן שהוא ירק.

לגבי תות שדה הכריע הגרי"ש אלישיב זצ"ל (נתיבות שדה עמוד 51) שדינו כירק, כי צורתו כירק ולא כאילן, על סמך דברי הברכי יוסף. וכאשר שאלוהו הרי כתב החזו"א (ערלה סימן יב ס"ק ג ד"ה ובהגר"א) "וצריך תלמוד מהו המכריע העושה ודאי ירק", השיב הגרי"ש, שהחזו"א דיבר בדבר שנראה כמו עץ, ובזה אי אפשר להגדירו כירק על סמך סימנים שלא מפורשים בגמ'. אבל בדבר שנראה כמו ירק, אפשר לסמוך בודאות על אותם סימנים.

הוכחת האוסרים

1. הגבעול של הפרי השני גדל מתוך הגזע הראשון
2. העלים על עולים על הגזע

3. מתקיים יותר משלש קצנים.
4. אינו עושה פירות בתוך שנת זריעת הגרעין.

עץ = רב שנתי: היוצא מהדברים, עץ הינו גידול רב שנתי שמצמיח כמה יבולים, ירק פירושו שמצמיח כל יבול מחדש, כלשון הגמ' שאחרי נטילת הפרי 'איתיה לגוזא והדר מפיק'. ובראשונים מצינו הגדרות שונות מתי נחשב המשך לגידול הקודם, ומתי נחשב גידול חדש. בנוסף צריך שקומת העץ תהיה מורכבת מפירות ענפים גזע ושורשים, וכן האילן הולך ומשביח.

2. צורת גידול האננס

צורת גידול האננס: לצמח האננס גזע קשה נמוך לא חלול, המוקף כולו בענפים ארוכים, כשנה לאחר נטיעתו יוצאים כמאה או מאתיים פרחים ממרכז הגזע, ונחנטים כל פרח לעצמו, ואחרי חצי שנה הפרחים מתחברים יחד לאננס אחד גדול, עם הגבעול הטמון בתוך הפרי לאורכו, והפרי גדל והולך סביבות העץ. זמן קצר לפני סוף הבישול של הפרי, יוצא חוטר (כמו ענף) מתוך הגזע שגם הוא יהיה גזע המוקף בעלים שיצא ממנו פרי. בדרך כלל החוטרים בוקעים מהגזע למטה סמוך לשורשים, ולפעמים הם בוקעים יותר למעלה.

בגמר גדילת הפרי, העלים והגזע שסביב הפרי הראשון לא מוציאים פרי נוסף, ולרוב מתייבשים ונופלים, כעת מתחיל לגדול בחוטר החדש פרי נוסף, דרך המגדלים לעקור את החוטרים ולנטוע אותם ישירות באדמה, מכיון שהפירות נחלשים והולכים בכל מחזור יבול נוסף.

3. סברת האוסרים

כעץ: האוסרים את האננס משום ערלה, מצטטים דברי המומחים שצמח האננס בכוחו להצמיח פירות בשלוש מחזורי גידול, ולפעמים גם מחזור רביעי, וכולם מאותו שורש ואינם מפתחים שורשים חדשים, ולכן דינו כאילן שהרי הוא עץ רב שנתי שמצמיח מספר יבולים, ואינו עושה פירות בתוך שנת זריעת הגרעין, כאשר הגידול השלישי מסתיים אחרי 4 שנים משתילת הצמח. ועוד שהרי באננס העלים עולים על הגזע, וצורתו כעץ.

ומה שהמגדלים לא משאירים את החוטר על העץ לגדל יבול נוסף, בגלל שהפרי השני יותר קטן בכמות מהראשון, כיון שהראשון ינק הרבה מכח היניקה של העץ, ובגידול השלישי נחלש עוד יותר, שהרי אותו צמח שגידל יבול ראשון, כעת מגדל יבול נוסף, כוחו נחלש. ובאמת היבול השני יותר טוב בטעם וריח מהראשון, ובשנים קדמוניות בתחילת התקופה של גידול האננס (בערך שנת תר"ע), לא היו עוקרים את החוטרים מהשיח, אלא כל שיח אננס היה מוציא גידול שני ושלישי וגם רביעי, ולא היה חשוב בעיני המגדלים הירידה בגודל הפרי אלא באיכותו, והסיבה שכיום המגדלים עוקרים את החוטר מצמח האם, כי כאשר החוטר נטוע ישירות באדמה יצמיח את הפרי יותר מהר.

ומוכיחים כדבריהם, משיטת הרא"ש ש'איתיה לגוזא' פירושו שצומח מהשרשים, וכל אחד רואה שהאננס מצמיח פרי שני מאותם שרשים, וכיון שהיחורים יוצאים מעל פני הקרקע, אין סיבה לדונם כיוצאים מהקרקע. ולדעת המרדכי ש'איתיה לגוזא' פירושו שהגזע מתקיים ומוציא יבול נוסף, סוברים שגם שיח האננס הוא גזע לכל דבר, שמוציא כמה יבולים. וביחס לשיטת רש"י ש'איתיה לגוזא' פירושו שצומח מהענף, הרי להלכה לא פוסקים כרש"י.

ואין להקשות משיטת השו"ע הרב, שאם הפרי יוצא מהגזע מוכח שהוא ירק, שמדויק בלשונו שהכלל תקף רק כאשר הגזע רך, אבל באננס שהגזע קשה גם אם הפרי יוצא מהעיקר נחשב עץ. ועוד, אמנם היבול

הראשון של האננס יוצא מעיקרו, אבל הפרי השני שיוצא מהחומר אינו מעיקרו, אלא מהחומר שהוא כענף. ועוד שהרבה אחרונים חולקים על השו"ע הרב ומפרשים את התוספתא שהוא מקור דבריו באופן אחר, שכל דבר שמתחדש מהשורש דינו כירק.

ברכה וערלה: לגבי ברכה, גם אם באמת האננס דינו כפרי העץ, ובירך עליו 'בורא פרי האדמה' יצא, כמבואר בשו"ע (סימן רו סעיף א) בירך על פירות האילן בורא פרי האדמה, יצא. אבל אם בירך על פרי האדמה בורא פרי העץ, לא יצא. אכן, לגבי חשש ערלה הנדון יותר משמעותי, שכמעט ואין להשיג אננס משנה רביעית, ולשיטת האוסרים אין היתר לאכול אננס מארץ ישראל, ולגבי אננס שמגיע מחו"ל יש מקום להתיר מדין 'ספק ערלה בחו"ל מותר', אולם זה תלוי בשיטות הפוסקים האם גם ספק בהלכה מותר או רק ספק בהלכה, וכן תלוי בשיטות הפוסקים האם ספק ערלה בחו"ל מותר, כאשר יש רוב צדדים לאסור.

4. סברת המתירים

כירק: המתירים את האננס משום ערלה, מצטטים את המומחים שקובעים חד משמעית שבדרך כלל לא יצמח כלל יבול שני, וגם אם יצמח יבול נוסף, הוא יהיה גרוע ביותר ביחס ליבול הראשון, היבול השני גרוע מהראשון, והשלישי גרוע מהשני, ולכן מגדלי האננס בכל העולם עוקרים את החומר, ונוטעים אותו ישירות באדמה, כדי שיהיה גידול שני מוצלח לשיווק, הרי שנחשב כמו ירק, שאין לו יבול שנה שניה כמבואר בברכי יוסף שצמח שכל שנה פירותיו הולכים ומתקלקלים, מוכח שהוא ירק.

גזע האננס בפנים אינו דומה לגזע עץ, אלא לבן ורך, כמו פרי הקולורבי וכמו הגבעול של הכרוב, וכאשר תולשים את הגבעול מתייבש ונרקב במשך הזמן, וממעות הגבעול רך ולח כירק, ואפשר לחתוך את כל הגבעול עם השורש, ומבואר בכפתור ופרח (פרק נו) שאין איסור ערלה בבננות למרות שצמח הבננות הוא רב שנתי ומתחדש משנה לשנה, כיון שגזעו לבן ורך. ועוד שהגידול השני של האננס אינו נראה כענף של הצמח הראשון, אלא נראה כצמח חדש שצומח על הצמח הראשון.

ועוד שצורת הצמח אינה נראית כעץ אלא כירק, שהעלים ארוכים ביחס לגבעול וסמוכים לקרקע ממש, ועוד שכל גובה שיח האננס נמוך ביותר - כמה עשרות ס"מ. סברה זו שמסתכלים אחרי הצורה של הצמח, מוזכרת במחזיק ברכה (סימן רב, ג) לגבי מאכל שנקרא באיטליה פראבלא"ם, אחד חכם ואחד טיפש יאמר שהוא ירק ולא אילן, ולכן ברכתו 'בורא פרי האדמה' ואין בו ערלה.

מדברי הראשונים: והוכיחו כדבריהם, משיטת רש"י ש'איתיה לגוזא' פירושו שצומח מהענף, ואין חולק שענף האננס לא מוציא פרי נוסף. ואדרבה הענף נובל, ורק חומר חדש מצליח לגדל עוד אננס. ואף לדעת המרדכי ש'איתיה לגוזא' פירושו שהגזע מתקיים ומוציא יבול נוסף, באננס אין גזע כלל אלא אסופת עלים בעלמא, שנובלים כעבור ימים ספורים מהתלישה ואין להם עץ.

וגם לדעת הרא"ש ש'איתיה לגוזא' פירושו שהשרשים קיימים ומוציאים עוד פרי, כבר בדקו טובי מומחי האגרונומיה, ומפקחי ועדי כשרות מהודרים, בדקו ומצאו שהחוטרים בגידול השני יונקים ישירות מהקרקע על ידי שורשים עצמאיים, ולא באמצעות שרשי גזע האם, ולפעמים כאשר החומר השני קרוב לקרקע החומר מצליח לפתח שרשים ישירות מהקרקע בלי צמח האם, וכשהוא רחוק מהקרקע החומר מצמיח שרשים חדשים ישירות לאדמה דרך צמח האם, ואינו נסמך כלל על שרשי האננס הראשון. נמצא שגזע האם מוציא רק יבול אחד, וממילא דינו כירק.

וביותר יש להוכיח משיטת השו"ע הרב שכל מחלוקת הראשונים, הוא רק כשהעצים מוציאים ענפים מהעיקר והפירות והעלים יוצאים מהענפים, אבל אם העלים והפירות יוצאים מהעיקר, ברכתו 'בורא פרי האדמה' לכל הדעות כיון שאינו נקרא עץ. והרי באננס הפרי הראשון יוצא מהגזע ולא מהענף, ואף שהגידול השני כן יוצא מהענף, הרי מקור השו"ע הרב מהירושלמי ועל דברי הירושלמי מפורש ברמב"ם ובשו"ע 'כל שאינו מוציא מעיקרו הרי זה אילן', ואם כן הגידול הראשון שיוצא מעיקרו הוכיח שנחשב ירק.

ספק ערלה: מבואר במשנה (ערלה פרק ג משנה ט), ונפסק ברמב"ם (הלכות מאכלות אסורות פרק י הלכה יא), ובשו"ע (יו"ד סימן רצד סעיף ח), ספק ערלה בארץ ישראל אסור, בסוריא ובחוץ לארץ מותר. ומבואר בר"ן (על הר"ף קידושין דף טו: מדפי הר"ף ד"ה גרסינן בגמ') ובביאור הגר"א (סימן רצד סעיף ט) ובמנחת חינוך (מצוה רמו) שבחו"ל אפילו ספק קלוש מותר.

וגם לטענת האוסרים, הרי יש כמה צירופים להגדירו כירק, ומכלל ספק לא יצא, וגם יש אחוז קטן של פירות מהשנה הרביעית, ולהלכה נוקטים שההיתר של ספק ערלה בחו"ל, הוא אפילו אם יש רוב לאיסור.

הוכחת המתירים

1. הגבעול מתייבש ונרקב במשך הזמן.

2. הממשות של הגבעול רך ולח כירק ואפשר לחתוך את כל הגבעול עם השורש.

3. העלים ארוכים ביחס לגבעול וסמוכים לקרקע ממש.

4. הגידול השני נראה כצמח חדש ולא כענף של הצמח הראשון.

יישר כח: ברכת תודה לאחי הג"ר ראובן נתן נטע לוי שליט"א בעל מחבר ספר נטע רענן ועוד ספרים, שבירר היטב את דברי הראשונים והפוסקים בסוגיא סבוכה זו, בטוב טעם ודעת, בקונטרס מיוחד על הנושא של ערלה בפסיפורה. והרבה מהדברים בגיליון מקורו שם.

סיכום הגיליון:

5. דינים העולים

- א. הגדרת עץ: אילן הינו גידול רב שנתי, שאחרי נטילת הפרי 'איתיה לגוואזא והדר מפיק', לרש"י שהענף מתקיים משנה לשנה ומוציא עוד פירות, למרדכי צריך שהגזע יתקיים משנה לשנה, לרא"ש שהשורש יתקיים משנה לשנה ויוציא עוד פירות. לשו"ע הרב צריך שקומת האילן תהיה מורכבת מענפים גזע ושורשים, ולפי האלשיך צריך שיהיה האילן הולך ומשביח.
- ב. אננס ירק: מנהג רוב ישראל, וכן נוהגים כל ועדי הכשרות המהודרים, שאננס דינו כודאי ירק ואין בו ערלה וברכתו 'האדמה'. מכמה טעמים שהתבארו בפנים.
- ג. אננס פרי: יש אומרים, שאננס דינו כעץ ויש בו ערלה וברכתו 'העץ', מכמה טעמים שהתבארו בפנים. לשיטתם כמעט כל האננס המשווק כיום באיסור ערלה, שבדרך כלל הם משנה ראשונה. ❖

**ברכת מזל טוב
להרב אברהם
בלוי שליט"א
לרגל הולדת בנו
נ"י זה הקטן גדול
יהיה לתפארת
בית ישראל**

'עומק הפשט'

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823 | 5047867@gmail.com

הנושא לשבוע הבא:

זריקת אשפה בשבת

אפשרות להנצחה; לע"נ, לרפו"ש, לישועה, וכדומה!

ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

וכן בקו הצדקה 073-2757000 יש להקיש עבור קוד 1529.

הגיליון הוקדש

לעילוי נשמת מרן

המשגיח הגה"צ רבי

יחזקאל לוזנשטיין

זצוק"ל נלב"ע יח

אדר תשל"ד

ת.נ.צ.ב.ה.